

FLUVIUS 2022-2028

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

FLUVIUS
Platform water

GEMEENTE
MIDDEN-DRENTHE

Steenwijkerland

 gemeente
DE WOLDEN

 Gemeente
Hoogeveen

Gemeente Westerveld

 meppel.nl
 Drents
Overijsselse
Delta
uw waterschap

provincie Drenthe

provincie Overijssel

Achtergrond Fluvius

Samenwerking in Fluvius: Doelmatig waterbeheer gericht op de afvalwaterketen

Vanaf eind 2009 hebben op landelijk niveau diverse discussies plaatsgevonden over een doelmatiger waterbeheer. In het voorjaar 2010 is een landelijk feitenonderzoek naar de doelmatigheid in de waterketen uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat een kostenbesparing in de waterketen kan worden gerealiseerd als gemeenten en waterschappen intensief gaan samenwerken en investeringen op elkaar afstemmen. De resultaten van het feitenonderzoek hebben ertoe geleid dat tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken zijn gemaakt over een aanpak van de afvalwaterketen gericht op kostenbesparing, kwaliteitsverbetering en het verminderen van personele kwetsbaarheid.

Deze afspraken vormen het middel om bovengenoemde doelen te realiseren en zijn gericht op een intensieve samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en het waterschap. Er is geen sprake van overhevelen van verantwoordelijkheden. De koepels, waaronder VNG en UvW hebben de afspraken vastgelegd in het landelijke Bestuursakkoord Water (BAW 2011). Om hier regionaal invulling aan te geven heeft Fluvius (de gemeenten Hoogeveen, Meppel, Westerveld, Steenwijkerland, Midden-Drenthe, De Wolden en het waterschap Reest en Wieden (inmiddels Waterschap Drents Overijsselse Delta) een samenwerkingsovereenkomst opgesteld gericht op doelmatiger waterbeheer door:

- Het behouden dan wel vergroten van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken;
- Het verminderen van de kwetsbaarheid bij de uitvoering van beheerstaken;
- Het realiseren van kostenbesparingen in het beheer van de afvalwaterketen en het watersysteem;
- Het afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen en stedelijk water.

Het BAW liep in 2020 af en de doelen zijn regionaal en landelijk behaald. De samenwerking in de waterketen blijkt een grote meerwaarde op te leveren. Ambtelijk is al voorgesorteerd op continuering doordat de gemeenten een gezamenlijk Riolerings- en Waterprogramma (RWP) 2023-2028 opstellen. De aanvullende afspraken uit het BAW¹ uit 2018 gaan we in de komende periode nader uitwerken.

Fluvius als werkregio voor waterketen én ruimtelijke adaptatie

Naast de waterketen, vormt ook klimaatadaptatie nu een belangrijke pijler binnen Fluvius. Veranderingen in het klimaat maken dat er op een andere manier gekeken moet worden naar de leefomgeving. De verwachting is dat wij de komende jaren vaker te maken krijgen met weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen). Door kwetsbaarheden in beeld te brengen en daar doelen en maatregelen aan te verbinden is het mogelijk om toe te werken naar een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving.

¹ Op 31 oktober 2018 hebben de landelijke waterpartners aanvullende afspraken gemaakt op het Bestuursakkoord Water. Dit omdat nieuwe opgaven vragen om nieuwe afspraken. Het addendum bevat nieuwe en hernieuwde afspraken over de volgende onderwerpen:

- De kansen van de informatiesamenleving
- Risico's van digitale dreigingen
- Het succes van regionale samenwerking
- Implementatie van de Omgevingswet

Om dit proces te versnellen is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie een vast onderdeel van het jaarlijkse Deltaprogramma. In het DPRA staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen versnellen en intensiveren. Daarvoor zijn 7 ambities in dit deltaplan opgenomen. Het deltaplan geeft aan welke doelen de partijen nastreven, hoe ze daaraan gaan werken en hoe ze de resultaten in beeld brengen. De koepels VNG, IPO en Unie van Waterschappen hebben de afspraken hierover vastgelegd in het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (18 november 2018).

Omdat ruimtelijke adaptatie niet bij de gemeente- of provinciegrens ophoudt, werken de verschillende overheden samen in 45 werkregio's, die jaarlijks via de zeven gebiedsregio's overleggen aan de Deltacommissaris rapporteren.

Voor klimaatadaptatie zijn de provincies Drenthe en Overijssel ook een belangrijke partner. Met de komst van DPRA is er bestuurlijk voor gekozen om de al bestaande organisatiestructuur Fluvius uit te breiden met de provincies Drenthe en Overijssel. Dat betekent dat er naast de pijler waterketen ook een pijler DPRA/Klimaatadaptatie is ontstaan.

Als overheden binnen Fluvius staan we allemaal aan de lat voor de klimaatadaptatie opgave. Ook fysiek zijn we met elkaar verbonden, want het water stroomt van hoog naar laag over de gemeentegrenzen heen. Binnen het samenwerkingsverband Fluvius kunnen door gezamenlijke uitvoeringskracht stappen worden gemaakt waar individuele organisaties alleen niet altijd voldoende capaciteit en middelen voor hebben.

Het DPRA voorziet in een planmatige aanpak om op lokaal en regionaal niveau tot maatregelen voor een klimaatbestendige inrichting te komen. Dat heeft inmiddels geresulteerd in een gezamenlijke stresstest, ook wel klimaatatlas (die de klimaateffecten in 2050 en de kwetsbaarheden in kaart brengt) en een Regionale Adaptatiestrategie (hierna: RAS) en uitvoeringsagenda 2022-2027 (hierna: RUA). Deze is mede gebaseerd op *risicodialogen* met stakeholders. Met de RAS en RUA laten we zien wat we

regionaal gaan doen om klimaatadaptief te denken en te handelen in Zuidwest Drenthe en de kop van Overijssel. In de RAS is uiteengezet hoe we samenwerken aan onze regionale opgaven.

Aanleiding voor herijking samenwerkingsovereenkomst

Samenwerking loont, levert meerwaarde op en willen we graag bestendigen en bekrachtigen. De samenwerkingsovereenkomst stamt uit 2012 en tien jaar later is het tijd voor aanpassing, vanwege:

- Inhoudelijke verbreding: In de loop van de tijd is de scope van de samenwerking verbreed met de opgave klimaatadaptatie De Samenwerkingsovereenkomst uit 2012 was enkel gericht op samenwerking in de afvalwaterketen;
- De aanvullende afspraken op het bestuursakkoord Water uit 2018 met de aandacht voor informatiekanalen, digitale dreigingen, het succes van samenwerken en de implementatie van de Omgevingswet;
- Opgavegericht werken: wij als overheden organiseren onszelf rond de maatschappelijke opgave die moeten worden geadresseerd. Voor de opgave klimaatadaptatie hebben we nieuwe samenwerkingspartners en spelers nodig. De provincies Drenthe en Overijssel. Gemeenten, waterschap en provincies trekken gezamenlijk op, waarbij een gelijkwaardige positie binnen de samenwerking het uitgangspunt is. Om die reden was de governance uit 2012 onvoldoende toegesneden op de huidige maatschappelijke opgave van Fluvius.
- De opgaven liggen niet alleen binnen de cirkel van invloed van de overheden: Om sturing te geven aan de doelen, hebben we andere partijen nodig: inwoners, corporaties, veiligheidsregio's, netwerkbeheerders, natuur- en milieuorganisaties, agrarische belangenorganisaties, waterleidingbedrijven, gezondheidsinstellingen en woningbouwcorporaties. Dit gedeeld eigenaarschap vraagt om een andere manier van besturen en organiseren;
- Partijen hebben elkaar ook in de toekomst (steeds meer) nodig om de opgaven rond afvalwaterketen en klimaatadaptatie te realiseren.

Overwegingen voor samenwerking

Voor beide pijlers zijn verschillende overwegingen te benoemen, maar voor allebei geldt: Samenwerking leidt tot kennisdelen: Wanneer we samen optrekken hoeft niet iedere partner zelf het wiel uit te vinden. We leren van elkaar, wat leidt tot meer kwaliteit. Ook boeken we efficiencywinst en zijn we samen sterker, minder kwetsbaar.

Doorstart samenwerking waterketen

- ✓ Samenwerking is een middel om regionaal beter voorbereid zijn op trends als de toenemende technische complexiteit en een oplopend gebrek aan technisch gekwalificeerd personeel. Door samenwerking reduceren we kwetsbaarheid en dragen we bij aan kosteneffectieve investeringen en optimalisatie van de waterketen.
- ✓ Gezamenlijk beleid en richtlijnen – Door het ontwikkelen van gezamenlijk beleid / richtlijnen bieden we onze inwoners en partners waar mogelijk uniforme prestaties en diensten.

Samenwerking DPRA

- ✓ Stroomgebiedsbenadering – Klimaatverandering en extremere weersomstandigheden houden zich niet aan grenzen. We brengen daarom de effecten voor de hele werkregio in kaart en denken bij het ontwerpen van maatregelen ook vanuit het hele gebied. Wat lokaal kan, moeten we zeker lokaal doen. Elke partner maakt eigen beleidsafspraken, die in het eigen beleidskader worden opgenomen, zodat lokaal maatwerk geborgd is. Bij de aanpak van waterketen en klimaatadaptatie komen we in veel gevallen sámen verder dan ieder voor

zich. Door regionaal samen te werken kunnen we de vaak beperkte middelen, zowel in geld als in capaciteit, maximaal benutten.

- ✓ Aanvragen impuls gelden Rijk – Het aanvragen van impuls gelden (subsidie) kan alleen vanuit de werkregio Fluvius. De besteding van de gelden voor regionale opgaven moet in gezamenlijkheid worden ingevuld.
- ✓ Meekoppelkansen – Op regionaal niveau kunnen we kansen voor klimaatadaptatie waar mogelijk koppelen aan opgaven op andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, energietransitie, regionaal waterbeheer, natuur- en landschapsbeheer en drinkwater.
- ✓ Gezamenlijke richtlijnen – Door het ontwikkelen van gezamenlijke richtlijnen creëren we een gelijk speelveld voor klimaatadaptatie. Denk aan een gezamenlijke klimaatadaptatieve richtlijn voor nieuwbouw en afstemming over prestatieafspraken met woningcorporaties.

Ondergetekenden:

1. De gemeente Meppel, gevestigd Grote Oever 26 te Meppel, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder J.A. Bos, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Meppel van 19 september 2022, hierna te noemen: de gemeente Meppel en

2. De gemeente De Wolden, gevestigd Raadhuisstraat 2 te Zuidwolde, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder M. Turksma, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Wolden van 6 september 2022, hierna te noemen: de gemeente De Wolden en

3. De gemeente Westerveld, gevestigd Raadhuislaan 1 te Diever, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder H. Doeven, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerveld van 6 september 2022, hierna te noemen: de gemeente Westerveld en

4. De gemeente Steenwijkerland, gevestigd Vendelweg 1 te Steenwijk, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder M. Scheringa, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland van 30 augustus 2022, hierna te noemen: de gemeente Steenwijkerland en

5. De gemeente Hogeveen, gevestigd Raadhuisplein 1 te Hogeveen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder M. Tuit, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hogeveen van 6 september 2022, hierna te noemen: de gemeente Hogeveen en

6. De gemeente Midden-Drenthe, gevestigd Raadhuisplein 1 te Beilen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder J. Schipper, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden Drenthe van 6 september 2022 hierna te noemen de gemeente Midden-Drenthe en

7. Het waterschap Drents Overijsselse Delta, gevestigd Dokter van Deenweg 186-205 te Zwolle, op grond van het bepaalde in artikel 95 van de Waterschapswet rechtsgeldig vertegenwoordigd door het lid van het Dagelijks Bestuur H. Wijnen, ter uitvoering van het besluit van het Dagelijks Bestuur van het waterschap van 6 september 2022, hierna te noemen: het waterschap Drents Overijsselse Delta;

8. Provincie Drenthe, gevestigd Westerbrink 1 te Assen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gedeputeerde J.N. Kuipers, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van

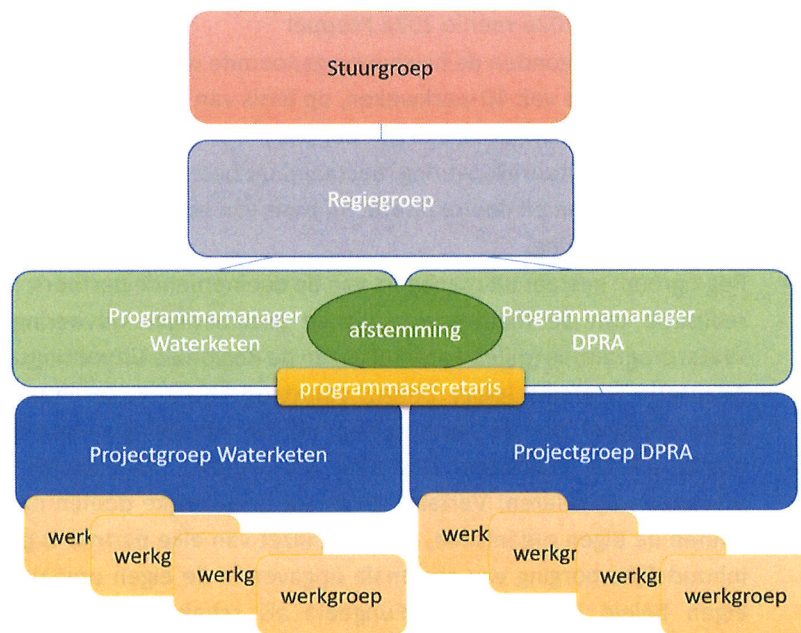
gedeputeerde staten van de provincie Drenthe van 6 september 2022 , hierna te noemen: de provincie Drenthe.

9. Provincie Overijssel, gevestigd Luttenbergstraat 2 te Zwolle, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gedeputeerde E. Boerman, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van gedeputeerde staten van de provincie Overijssel van 6 september 2022 , hierna te noemen: de provincie Overijssel.

Komen overeen dat:

1. Zij onderling de nauwe samenwerking voortzetten en uitbreiden met als resultaat: doelmatig waterbeheer en een klimaatbestendige regio
2. Om deze doelen te bereiken de opgaven via twee pijlers ingericht worden: te weten waterketen (waterschap en gemeenten) en klimaatadaptatie (provincies, waterschap en gemeenten)
3. De pijler waterketen gericht is op doelmatig waterbeheer door:
 - Het blijvend realiseren van kostenbesparingen in het beheer van de afvalwaterketen en het watersysteem; leidend tot een beperking van de stijging van lasten voor burgers en bedrijven (maatschappelijke kosten);
 - Het behouden dan wel vergroten van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken;
 - Het verminderen van de kwetsbaarheid;
 - Bij raakvlakken afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen en het watersysteem;
 - Het opstellen van en uitvoering geven aan een Riolerings- en Water Programma 2023-2028.
4. De pijler klimaatadaptatie gericht is op het regionaal invulling geven en realiseren van de zeven ambities uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie
 - Kwetsbaarheid in beeld brengen;
 - Risicodialoog voeren en strategie opstellen;
 - Uitvoeringsagenda opstellen;
 - Meekoppelkansen benutten;
 - Stimuleren en faciliteren;
 - Reguleren en borgen;
 - Handelen bij calamiteiten.
5. Zij bij de inspanningen (maatregelen en projecten) uit de uitvoeringsprogramma's waterketen en DPRA actieve afstemming en samenwerking zoeken met stakeholders. Voor de waterleidingbedrijven vertaalt zich dit erin dat zij agendalid zijn voor alle stukken en deelnemen aan de werkgroepen, waar de maatregelen/projecten raken aan een drinkwaterbelang. Als daartoe aanleiding is, maken we nieuwe (werk)afspraken over de betrokkenheid van de waterleidingbedrijven.
6. Zij de samenwerking als volgt inrichten
 - Het bestuurlijk en ambtelijk voorzitterschap van Fluvius voor beide pijlers (waterketen en DPRA), alsmede het voorzitterschap van de regiegroep, het ambtelijk trekkerschap DPRA Rijn-Oost, én het penvoerderschap voor de samenwerking ligt telkens bij één gemeentelijke organisatie en rouleert elke twee jaar

- Medio 2022-medio 2024 Steenwijkerland
- Medio 2024-medio 2026 Midden-Drenthe
- Medio 2026-medio 2028 Meppel
- De partners vergoeden de hierboven genoemde werkzaamheden op basis van 8 uur per week, uitgaande van 40 werkweken, op basis van het geldende ambtelijke vergoedingentarief (aldus 320 uur per jaar)
- Stuurgroep: bestuurlijk overleg, bestaand uit bestuurders van de deelnemende partners. Sturen op doelen en doelrealisatie op basis van een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma Fluvius en planning.
- Regiegroep: bestaat uit managers van de deelnemende partners; is opdrachtgever voor de realisatie van de maatregelen uit de gezamenlijke uitvoeringsagenda Riolerings- en Waterprogramma (pijler waterketen) en de Regionale Uitvoeringsagenda van de Regionale Adaptatie Strategie (pijler DPRA); stuurt op kwaliteit, resultaat, tijd, geld, prioriteit; is gemandateerd om de maatregelen uit de uitvoeringsprogramma's bij te stellen om doelbereik te realiseren. Bijstellen wil zeggen: maatregelen toevoegen, versnellen, schrappen of faseren; Vertaalt regionale bestuurlijke doelen naar mensen en middelen binnen de eigen organisatie, zodat de inzet van elke partner is gegarandeerd; Zorgt voor inhoudelijke borging van regionale opgaven in de eigen organisaties: meekoppelen met eigen beleid en projecten; Fungeert als schakel tussen de projectgroepen en de stuurgroep, en is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de stuurgroep.
- Programmamanager DPRA: tevens ambtelijk voorzitter DPRA-pijler, werkzaamheden zijn beschreven in de RAS en RUA
- Programmamanager Waterketen: tevens ambtelijk voorzitter waterketen pijler, werkzaamheden zijn beschreven in het Riolerings- en Waterprogramma
- Programmasecretaris DPRA: werkzaamheden beschreven in RAS en RUA
- Projectgroepen DPRA en Waterketen: werkzaamheden beschreven in RAS en RUA Projectgroep waterketen en projectgroep DPRA leggen verantwoording af over de voortgang aan de regiegroep.
- Werkgroepen: in werkgroepen wordt gewerkt aan inspanningen (maatregelen en projecten) die voortkomen uit het RWP, RAS en RUA
- Penvoerder: organiseert inkoop- en aanbestedingstrajecten namens de werkregio, betaalt/incasseert facturen en brengt de kosten jaarlijks bij de verschillende partners in rekening, conform de afgesproken verdeelsleutel.

Vanuit de werkgroepen worden de inspanningen (maatregelen en projecten) uit de RUA en het RWP uitgevoerd. Alle zaken, die om bestuurlijke richting vragen, komen na vaststelling in de regiegroep ter goedkeuring in de stuurgroep. In voorkomende gevallen wordt een voorgenomen besluit uit de stuurgroep ook voor instemming voorgelegd aan de colleges en het DB van de deelnemende partners. Dit is in ieder geval aan de orde wanneer het voornemen bestaat om substantiële wijzigingen aan te brengen in de doelstellingen van de samenwerking.

De pijler waterketen heeft behoefte aan ondersteuning om de gezamenlijke ambities duidelijk te krijgen, maar ook om de samenwerking aan te jagen en te faciliteren. Bij ondertekening van deze Samenwerkingsovereenkomst is nog niet duidelijk om wat voor ondersteuning het gaat en welke inzet dit vraagt. Zodra dit duidelijk is zal dit voorgelegd worden aan de regiegroep, die gemandateerd is voor dit onderdeel. De Samenwerkingsovereenkomst zal op dit onderdeel dan aangepast worden.

7. De looptijd van deze samenwerkingsovereenkomst is medio 2022 tot en met 31 december 2028. De samenwerkingsovereenkomst treedt in werking na ondertekening door alle partijen.
8. Halverwege de looptijd plannen we een tussentijdse evaluatie in, die aanleiding kan geven om de afspraken te wijzigen. Uiteraard kan er ook een andere aanleiding zijn om een tussentijdse evaluatie te starten of afspraken te wijzigen. Wijzigingen van deze overeenkomst worden alleen schriftelijk door alle deelnemende partijen aangegaan en maken daarna onderdeel uit van deze overeenkomst.
9. Zij de kosten voor samenwerking en de realisatie van de inspanningen als volgt verdelen

Pijler waterketen²

	Onderling verrekenpercentage
De Wolden-Hoogeveen	31,91
Gemeente Meppel	12,84
Gemeente Midden-Drenthe	13,04
Gemeente Steenwijkerland	18,48
Gemeente Westerveld	9,73
WDOD	14
TOTAAL	100

Pijler DPRA³

		Onderling verrekenpercentage
Gemeente De Wolden	1/3 deel	12,22
Gemeente Hoogeveen		24,88
Gemeente Meppel		14,93
Gemeente Midden-Drenthe		15,16
Gemeente Steenwijkerland		21,49
Gemeente Westerveld		11,32
Waterschap Drents Overijsselse Delta	1/3 deel	100
Provincie Overijssel	1/3 deel	20
Provincie Drenthe		80

² de onderbouwing verrekening kosten Fluvius waterketen zoals dit is benoemd in paragraaf 5.3. uit het Watertakenplan 2016-2021 Deze kostenverdeling is overgenomen in de SOK, terwijl het nieuwe Riolerings- en Waterprogramma (RWP) nog niet is vastgesteld. WDOD wil het voorbehoud maken om de bijdrage van het waterschap nader te bepalen op basis van de uitkomsten van het gezamenlijke programma in het nieuwe RWP. Mocht dit leiden tot wijziging in het bijdragepercentage van het waterschap dan wordt dit door de stuurgroep van Fluvius vastgesteld en aangepast in deze samenwerkingsovereenkomst. **5.3 Gezamenlijk programma**
Het programma van het watertakenplan betreft alle activiteiten en maatregelen zoals in hoofdstuk 4 uitgewerkt, niet de investeringen en exploitatielasten van afzonderlijke partijen. De activiteiten en maatregelen hebben een vaste kostencomponent en een flexibele component die te relateren is aan de gemeentegrootte. Daarom hebben we gekozen voor een evenwichtige verdeling van kosten over partijen. Voor de gemeenten betekent dit dat 25% van de kosten bestaan uit vaste kosten, en 75% van de kosten wordt verdeeld naar de omvang van het aantal eenheden waarover rioolheffing wordt geheven. Het waterschap neemt bij het verdelen van kosten over alle zeven partijen 14% (1/7) voor zijn rekening. Binnen Fluvius waterketen is er voor gekozen om kosten en uren (uurkosten) van elkaar te scheiden. Het kostenverdelingsvoorstel is alleen van toepassing op externe kosten voor bijvoorbeeld ondersteuning, onderzoek, regie, bijeenkomsten en communicatie. Over de ureninzet is afgesproken dat deze evenredig over de partijen plaats vindt en dat deze niet onderling verrekend worden

³ Kostenverdeling is vastgesteld bij besluitvorming over de RAS/RUA en is gebaseerd op gedeeld eigenaarschap zoals IPO, VNG en Unie van Waterschappen hebben geformuleerd: elke overheidslaag draagt 1/3 deel bij (verrekenpercentage; gemeenten op basis van inwonersaantal; bij provincies op basis van inliggende gemeenten).

Aldus overeengekomen:

Datum: 22 september 2022

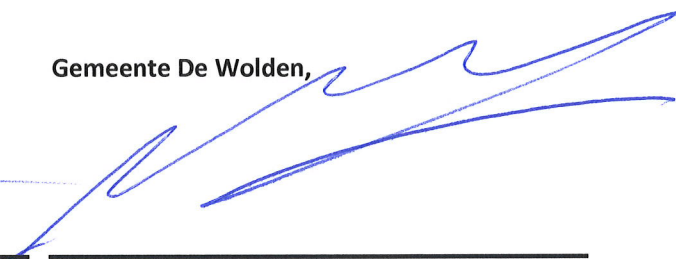
Plaats: Vollenhove

Gemeente Midden-Drenthe,

Wethouder J. Schipper

Gemeente De Wolden,

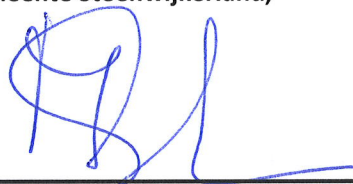
Wethouder M. Turksma

Gemeente Hoogeveen,

Wethouder M. Tuit

Gemeente Steenwijkerland,

Wethouder M. Scheringa

Gemeente Meppel,

Wethouder J.A. Bos

Gemeente Westerveld,

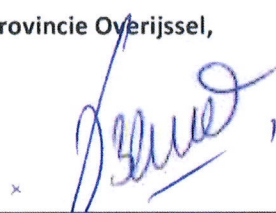
Wethouder H. Doeven

Provincie Drenthe,

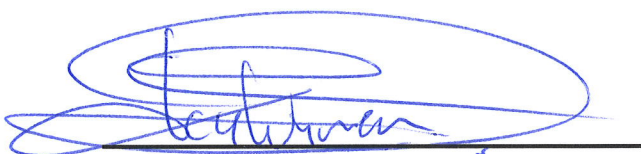
Gedeputeerde de heer J.N. Kuipers

Provincie Overijssel,

Gedeputeerde E. Boerman

Waterschap Drents Overijsselse Delta,

Bestuurslid H. Wijnen